

Ansøgning om forlængelse af Projektet:

**'Udvikling og test af model for 'Værdikædesamarbejde om affald som ressource',
Journalnummer: 1-33-76-23-13-14 (I daglig tale: Materialestrømsprojektet)**

Formålet med projektet er at udvikle og teste en model for, hvordan aktørerne langs værdikæder/materialestrømme kan skabe forretningsmæssige og anden værdi ved at arbejde ud fra en cirkulær økonomisk tankegang. Der skal ske øget genanvendelse af materialerne med værdiskabelse, dvs. der skabes cirkulær økonomi på et afgrænset område. Området er emballageplast og hospitaler, som et centralt omdrejningspunkt for håndtering, værdiskabelse m.m. heraf. Modellen skal udvikles og testes i et samarbejde mellem aktører langs hele værdikæden fra indkøb til producenter, leverandører, AUH, affald/logistik aktører, oparbejdnings- eller genvindingsvirksomheder m.fl.

Operatør er Aarhus Universitetshospital (AUH), Teknisk Afdeling. Projektperioden er 1. marts 2016 - 31. juli 2019.

Projektet forventer at kunne levere de aftalte resultater inden for projektperioden, jf. resultatkontrakten. I løbet af projektets første to år, er der skabt relationer på tværs af værdikæden, som nu rummer både meget store globale medico og plastemballage virksomheder, hospitaler i Skandinavien og Benelux, samt regionale virksomheder. Projektet har skabt international opmærksomhed, og bidrager til at udvikle en begyndende debat og strategi udvikling i den europæiske medico industri.

For til fulde at kunne udnytte de muligheder der ligger i de relationer der er skabt i forhold til projektets overordnede formål; nemlig at udvikling og teste en model for hvordan aktørerne langs værdikæden/materialestrømme kan skabe forretningsmæssig og anden værdi, anmodes om forlængelse af projektperioden frem til 31. juli 2020.

Baggrund:

Region Midtjylland har i en årrække arbejdet med cirkulær økonomi i initiativer, der i første omgang primært var rettet mod enkelt virksomheder og samarbejder mellem kommune, virksomheder og viden.

Region Midtjylland har taget initiativ til 'Materialestrømsprojektet', som er et udviklings- og innovationsprojekt. Materialestrømsprojektet har til formål i højere grad at sætte udvikling af cirkulær økonomi ind i et systemperspektiv. Fokus er på at forlængelse af produkter, materials levetid og genanvendelsesmuligheder efter primært brug skal øges, samtidig med at ambitionen er, at skabe værdi for alle brugere langes værdikæden.

AUH er valgt som operatør til initiativet fordi hospitalet i en lang årrække har haft et systematisk fokus på miljøarbejdet. Dette har blandt andet medført reduktion i omkostninger til bortskaffelse af affald, store besparelser på energiområdet og udvikling af mere effektive spildevandsløsninger. Med ambitionen om et affaldsfrit hospital, vurderer AUH at det er afgørende at flytte fokus fra bortskaffelsesfasen til design -, indkøbs- og forbrugsfasen, hvis det for alvor skal lykkes at udnytte ressourcerne i hospitalsaffaldet inden for rammerne af en cirkulær tankegang. Derfor har projektet fra begyndelsen prioriteret dialogen særligt med leverandørerne til hospitalet højt, da det er leverandørernes valg i designfasen, som er bestemmende for mulighederne for at skabe værdi af materialestrømmen.

Projektet har fem hovedleverancer:

1. En model for øget recirkulering og værdikædesamarbejde
2. Øget samarbejde på tværs af værdikæden for hospitals emballage plast
3. Metode der kan prissætte den økonomiske-, miljømæssige- og evt, andre typer af værdiskabelse for AUH, værdikæde virksomheder og samfundet.
4. Indkøbsmodel til brug for Region Midtjylland
5. Styrket strategi for affaldsfrit hospital

Det er et krav til den måde projektet gennemføres på, at udviklingen sker gennem inddragelse af aktører, og at resultater og modeller og udvikles med henblik på skalering.

Forventningen er, at p.g.a. projektets konkrete tilgang til involvering af hele værdikæden, så har de modeller, der opbygges i projektet, potentialet til at få stor betydning for det videre arbejde med at omsætte cirkulær økonomi til praksis. Dermed kan projektet yde centrale bidrage til de udfordringer der er med at omsætte potentialerne i CØ i praksis.

Arbejdet har allerede bidraget til Agenda 21 arbejdet i Region Midtjylland, og vil på sigt bidrage til udvikling af driften af regionens egne hospitaler, og hospitaler generelt.

Endelig forventes arbejdet også at bidrage til implementering af FN's 17 verdensmål, særligt mål 12, der omhandler bæredygtig produktion og forbrug, og herunder især følgende delmål:

- 12.4 Inden 2020 skal der opnåes en miljømæssig forsvarlig håndtering af kemikalier og affald i hele deres livscyklus....
- 12.5 Inden 2030 skal affaldsmængden væsentlig reduceres gennem forebyggelse, reduktion, genvinding og genbrug.
- 12.6 Opmuntre virksomheder, især store og transnationale virksomheder, til at arbejde bæredygtigt....
- 12.7 Fremme bæredygtig offentlig indkøbspraksis....

Samarbejde på tværs af en kompleks værdikæde kræver tid.

I forhold til projektets formål og forventede resultater, er der blevet lagt stor vægt på og kræfter i at involvere hele værdikæden. Værdikæden involverer på producent og leverandørsiden meget store globale virksomheder, som fx Fresenius Kabi (270.000 FTEs), Baxter (48.000 FTEs), B Braun (54.000 FTEs) – alle leverandører af medicinsk udstyr, Amcor (35.000 FTEs) – global leverandør af plastik emballage, samt Suez (88.500 FTEs) global leverandør af cirkulære affaldsløsninger, og specialist i udvikling af affaldsløsninger til hospitaler.

På slutbruger niveau – det vil sige hospitaler – involverer projektet ud over AUH, en række universitetshospitaler og hospitalsregioner:

- Helsinki and Uusima Hospital Region, Finland
- Uppsala Akademiska Sjukhus, Sverige
- Skånes Universitetssjukhus, Sverige
- Oslo Universitetshospital, Norge
- Landspítali, Island
- Region Hovedstaden, Danmark
- UMC Utrecht, Holland
- Leuven, Belgien

Universitetshospitaler har en naturlig forpligtelse til at udvikle – også på driftssiden. Region Midtjyllands øvrige hospitaler er orienterede om Materialestrømsprojektet, bl.a. gennem Agenda 21 arbejdet og planlægges yderligere inddraget, særligt i forhold til udvikling af en 'Plan for Affaldsfrit Hospital'

I forhold til nationale og regionale virksomheder, er Stena Recycling og Aage Vestergaard Larsen direkte involverede i projektet. Der føres foreløbig dialog med MV Plast, Pharma Tech, Nordic Sense, og Dansk Affaldsminimering. Der har også været dialog med opstartsvirksomheden Dancatech. Flere virksomheder har været inviteret, men har ikke vist interesse.

Det er tydeligt at, at arbejdet med hele den cirkulære dagsorden særligt inden for medico industriens leverandører er i opstartsfasen, men også generelt i hele værdikæden. Det har i denne forbindelse betydning at Medico – og pharmaindustrien indtil videre er undtaget fra EU's affalds- og emballagedirektiver. Det er derfor alene efterspørgsel og markedsnormer og ikke lovgivningspres, der kan drive den cirkulære dagsorden frem inden for medico industrien.

Her spiller hospitalernes indkøbskraft en afgørende rolle. Et enkelt hospital får ikke medico-industrien til at ændre ret meget. Men hvis hele Skandinavien/Nordvesteuropa er enige om generiske krav til plast emballage, så har det betydning. Derfor har projektledelsen taget initiativ til en international og velbesøgt workshop. På workshoppen udtrykte alle deltagere stor interesse for og behov for øget vidensdeling og samarbejde, bl.a. om fælles indkøbskrav. Udvikling af fælles indkøbskrav på tværs af Norden ++, vil få større effekt på markedet, end krav som er udviklet kun i Region Midtjylland/Danmark.

Medico- og pharmaindustrien er også præget af høje omkostninger til forskning og produktudvikling, og stor konkurrence på viden. Derfor er der særlige udfordringer i forhold til at mobilisere virksomhederne, og at skabe den nødvendige tillid og troværdighed hos de globale virksomheder.

I den anden ende af værdikæden, arbejder projektet med lokale affaldstransportører, genanvendere og plastproducenter, som har en langt hurtigere og mere umiddelbar respons til projektet. Den lokale del og den globale del af værdikæden har ifølge sagens natur, også meget forskellige opfattelser af helt grundlæggende koncepter som fx 'renhed'.

De spørgsmål, som projektet rejser til deltagerne i værdikæden, er nye og innovative set fra virksomhedernes synspunkt, og går på tværs af deres sædvanlige organisation. Det betyder lange processer, og at der går meget tid med at planlægge og organisere møder, hvor deltagerne fra både Research & Development, Marketing og Sustainability, skal mobiliseres.

Samlet set, så tager det mest af alt tid og tålmodighed, at formidle og skabe samarbejde på tværs af en så kompleks værdikæde.

Men det er lykkedes for projektet at skabe tillid, troværdig og konstruktive samarbejdsrelationer på tværs af den komplekse værdikæde, og derfor får projektet adgang til helt unikke og meget følsomme forretningsdata, som er afgørende inputs til arbejdet med udvikling af prissætning af den miljømæssige og økonomiske værdiskabelse.

Analysen af disse data forventes at tydeliggøre fordelingen af omkostninger og værdier på tværs af værdikæden, og hvor i værdikæden de største miljøgevinster kan høstes.

Den udviklede metode forventes at kunne anvendes i alle værdikæder, og forventes at kunne danne grundlag for udvikling af nye og mere cirkulære forretningsmodeller i alle værdikæder, og dermed bidrage til at vise vejen frem til at udløse potentialerne i cirkulær økonomi.

En yderligere gevinst ved at involvere særligt de globale virksomheder, er at når/hvis disse globale virksomheder tager den cirkulære dagsorden til sig, og gennemfører de nødvendige ændringer, så vil det have global gennemslagskraft.

Det er AUH's og projektledelsens vurdering, at en forlængelse af projektet vil være afgørende i forhold til at opnå det fulde udbytte af projektets potentielle værdiskabelse. En forlængelse vil give mere tid til at udvikle samarbejderne på tværs af værdikæden, og dermed yderligere bidrage til at realisere potentialerne i cirkulær økonomi og regional udvikling både på regionens egne hospitaler og blandt de involverede virksomheder.

Forslag til budget for den forlængede projektperiode er vedlagt.